

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ТУКАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ЯҢА БҮЛӘК АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ ЖИТӘКЧЕСЕ**

КАРАР

«07» декабрь 2022 ел,

№ 11

«2022-2024 елларга Татарстан Республикасы
Тукай муниципаль районы Яңа Бүләк авыл
жирлегендә юл хәрәкәте иминлеге турында»
программаны раслау хакында

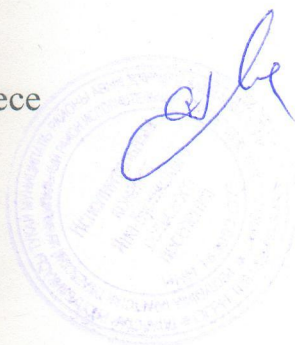
Россия Федерациясе Хөкүмәтенен «2013-2020 елларда юл хәрәкәте имин
арттыру» федераль максатчан программасы концепциясен раслау турында»
елның 27 октябрэндәге 1995-р номерлы күрсәтмәсен тормышка ашыру максаты

КАРАР БИРӘМ:

1. «2022-2024 елларга Татарстан Республикасы Тукай муниципаль район
Бүләк авыл жирлегендә юл хәрәкәте иминлеге» программасын расларга.
2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы Тукай муниципаль район
рәсми сайтында «авыл жирлекләре» бүлегендә (tukay.tatarstan.ru) һәм Татар
Республикасы рәсми хокукый мәгълүмат порталында (<http://pravo.tatars>)
урнаштырырга.
3. Әлеге карар үтәлешен контрольдә тотуны үз җаваплылыгымда калдыр

Башкарма комитет Житәкчесе

М.С. Сагетди

**«2022-2024 елларга
Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы
Яңа Бүләк авыл жирлегендә юл хәрәкәте иминлеге»
программасы**

**ТР, Тукай районы
2022 ел**

ПРОГРАММА ПАСПОРТЫ

Программаның исеме	«2022-2024 елларга Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Яңа Бүләк авыл жирлегендә юл хәрәкәте иминлеге» программасы
Программаны эшләү өчен нигез	«2013-2020 елларда юл хәрәкәте иминлеген арттыру» федераль максатчан программасы концепциясен раслау турында» 2012 ел, 27 октябрь, 1995-р номерлы Россия Федерациясә Хөкүмәте карары, «2013 елга «Татарстан Республикасында юл хәрәкәте иминлеген арттыру» республика максатчан программасын раслау турында» 2012 ел, 29 октябрь, 911 номерлы Министрлар Кабинеты карары (31.12.2014 ел редакциясендә)
Программаның дәүләт заказчысы	Татарстан Республикасы Транспорт һәм юл хужалыгы министрлыгы
Программаны төп эшләүчеләр	Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Яңа Бүләк авыл жирлеге башкарма комитеты
Программаның максатлары һәм бурычлары	<p>Программаның максаты – юл-транспорт һәлакәтләренә авырлыгын киметү, гражданның гомерен, саламәтлеген һәм аларның мөлкәтен саклауны тәмин итү, Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Яңа Бүләк авыл жирлеге юлларында аларның законлы хокукларын һәм имин хәрәкәт шартларын тәмин итү. Максатка ирешү шарты булып түбәндәге бурычларны хәл итү тора:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Яңа Бүләк авыл жирлегенә юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү буенча дәүләт системасын камилләштерү; - транспорт чараларын йөртүчеләргә һөнәри әзерләү, яңадан әзерләү сыйфатын күтәрү; - юл хәрәкәтендә катнашучыларның куркыныч тәртибен киметү һәм транспорт чараларын йөртүчеләргә ышанычлылыгын арттыру; - юл хәрәкәте иминлеген пропагандалауның, контроль-күзәтчелек эшчәнлегенә нәтижеләнгән арттыру; - транспорт чараларының конструктив һәм эксплуатацион куркынычсызлыгына, аларны тормышка ашыру механизмнарына кагылышлы таләпләргә камилләштерү; - юл хәрәкәтен оештыруның нәтижелә схемаларын, методларын һәм чараларын эшләү һәм куллану; - авыл жирлеге юлларында куркыныч участокларны бетерү һәм булдырмау; - балаларны ғына түгел, өлкән яштәге кешеләргә дә (шул исәптән пенсионерларны) урамда һәм юлларда хәрәкәт итү куркынычсызлыгы кагыйдәләренә өйрәтү системасын камилләштерү; - авария-коткару эшләренә һәм юл-транспорт һәлакәтләрендә зыян күрүчеләргә ашыгыч медицина ярдәме күрсәтүнең нәтижеләнгән арттыру
Программаны тормышка ашыру вакыты	2022-2024 еллар
Тормышка ашыруның көтелгән соңгы нәтижеләр	<p>Программаны тормышка ашыру нәтижәсендә авариянең индикатив күрсәткечләре кимү көтелә: юл-транспорт һәлакәтләренә авырлыгы. Юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозу очраклары ачыклану дәрәжәсен республика буенча уртача күрсәткечтән югарырак күтәргә, шул ук вакытта ЮХИДИ бүлекчәсе эшчәнлеген тизлекне арттыру, узып китү, юл чатында йөрү кагыйдәләрен үтмәү кебек бозуларны ачыклауга юнәлдергә, бу юл-транспорт һәлакәтләренә кимүенә сизелерлек йогынты ясагач.</p> <p>Авыл жирлеге территориясендә һәм ТР Тукай муниципаль районы юлларында автомобиль транспорты өлкәсендә авариялелек дәрәжәсенә кимү.</p>
Программаның төп чаралары	<p>Муниципаль дәрәжәдә юл хәрәкәте иминлеге белән идарә итү структураларын камилләштерү, Татарстан Республикасында юл хәрәкәте иминлеге идарәсе дәүләт системасының хокукый һәм мәгълүмат базасын камилләштерү.</p> <p>Юл хәрәкәте иминлеге проблемалары буенча максатчан мәгълүмати-</p>

	<p>пропаганда кампанияләре үткөрү, массакүләм мәгълүмат чараларында юл хәрәкәте иминлегенә мәсьәләләрен даими яктырту.</p> <p>Балалар һәм яшүсмерләрнең транспорт культурасын тәрбияләү һәм куркынычсыз тәртипкә өйрәтүнең яңа формаларын һәм ысулларын эшләү һәм гамәлгә кертү, автотранспорт профилендәге спорт картинг-клублары, балалар яшүсмерләр автомәктәбе челтәрен булдыру.</p> <p>Машина йөртүчеләрне эзерләү системасын камилләштерү, автотранспорт чараларын йөртүчеләрнең һөнәри осталыгын күтәрү һәм эзерләү буенча алдыңгы технологияләр үзәген булдыру.</p> <p>Контроль-күзәтчелек органнарының үзара хезмәттәшлеге системасын камилләштерү, тиз йөрешле хәрәкәт режимын контрольдә тоту өчен техник чаралар һәм жиһазлар кертү, техник карау чараларын гамәлгә кертү.</p>
Программаның рдәмче программалары һәм өп чаралары үтәлешен оештыру өчен җаваплылар	Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Яңа Бүләк авыл җирлегенә Башкарма комитеты
Финанслау күләме һәм чыганаclarы	Программаны финанслауның гомуми күләме 300,0 мең сум тәшкит итә, шул исәптән, - район бюджеты һәм авыл җирлегенә бюджеты акчалары хисабына 300,0 мең сум

КЕРЕШ

Өлеге Программа «2013-2020 елларда юл хәрәкәте иминлеген арттыру» федераль максатчан программасы конценциясен раслау турында» 2012 ел, 27 октябрь, 1995-р номерлы Россия Федерациясе Хөкүмәте карары, «2013 елга «Татарстан Республикасында юл хәрәкәте иминлеген арттыру» республика максатчан программасын раслау турында» 2012 ел, 29 октябрь, 911 номерлы Министрлар Кабинеты карары (31.12.2014 ел редакциясендә) нигезендә эшләнде.

Өлеге Программа юл-транспорт һәлакәтләренен авырлыгын киметү, гражданнырнын гомерен, сәламәтлеген һәм аларнын мөлкәтен саклауны тәмин итү, ТР Тукай муниципаль районы Яңа Бүләк авыл җирлегенә юлларында аларнын законлы хокуклары гарантияләрен арттыру максатларында эшләнде.

Өлеге Программа түбәндәге бурычларны хәл итүгә юнәлдерелгән:

- Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Яңа Бүләк авыл җирлегендә юл хәрәкәте иминлегенә дәүләт идарәсенең нәтиҗәлелеген арттыру;
- юл хәрәкәтендә катнашучыларнын куркыныч тәртибен киметү һәм транспорт чараларын йөртүчеләрнең ышанычлылыгын арттыру;
- юл хәрәкәтен оештырунын нәтиҗәле схемаларын, методларын һәм чараларын эшләү һәм куллану;
- җирле юлларда куркыныч участокларны бстерү һәм булдырмау;
- авария-коткару эшләренен һәм юл-транспорт һәлакәтләренендә зыян күрүчеләргә ашыгыч медицина ярдәме күрсәтүнең нәтиҗәлелеген арттыру.

1. Юл-транспорт һәлакәтләренен төп сәбәпләренә булып тора:

- юл хәрәкәтендә катнашучыларнын юл хәрәкәте кагыйдәләрен һәм һава-метереологик шартларны үтәмәве;
- машина йөртүчеләрне эзерләү процессы белән төгәл, бердәм идарә итү булмау аларнын эзерлек дәрәҗәсенә һәм сыйфатына карата оптималь таләпләр тәмин итми;
- машина йөртүчеләрне эзерләү сыйфатына һәм юл хәрәкәтендә башка катнашучыларнын юлларда үз-үзләрен тотышы культурасына карата таләпләрне арттыру укыту һәм тәрбияләү структурасында, формаларында һәм ысулларында адекват үзгәрешләр белән, мәгариф учреждениеләренен төп массасы педагогик кадрлар составын яхшырту белән бергә алып барылмый;

- халыкның юлларда үз-үзеңне тоту культурасының үзгәрүче юл хәрәкәте шартларына т. килмәве;

- машина йөртүчеләрнең хезмәт һәм ял режимнарын үтәүне контрольдә тоту камилләштерү;

- юлларның сыйфаты канәгатьләнерлек булмау.

Жәмәгатьчелек фикерен сораштыру нәтижеләре күрсәткәнчә, авариялелек торышы хокукый нигилизм һәм куркынычсызлык таләпләренә битарафлык күрсәтү төп йогынты ясә. Сораштырылган шәхси транспорт йөртүчеләрнен якынча 30%ы үз гамәлләрен юл хәрәкәтен катнашучыларның башка мәнфәгатләренә туры китерми, 40%ы гадәт буенча юл хәрәкә кагыйдәләрен боза, чөнки юлда беркайчан тәртип сакламый, 35%ы юл ситуациясе (юлның нач торышы, хәрәкәтне оештырудагы житешсезлекләр, транспорт агымының югары тыгызлыгы һә интенсивлыгы) юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозарга мәжбүр иткән, дип саний, 13%ы юл хәлә кисәтү һәм 5%ы машина йөртүченең игътибары читкә юнәлү дип раслый. Сораштырылучыларны 28%ы кайчан да булса исерек хәлдә транспорт белән идарә иткән, аларның 25%ы, транспорт рул артына утырганда, сизмәсләр һәм жәзага тартылмаслар дип өметләнгән, 20%ы машина йөрт сыйфатына һәм юл хәлән бәяләүгә алкоголь йогынты ясамаячак, дип санаган.

Моннан тыш, жәмәгатьчелек фикерен сораштыру бүгенге көндә машина йөртүчеләр һә жәяүлеләр арасында үзара мөнәсәбәтләр бик киеренке булуын күрсәтә. Юл хәрәкәтенд катнашучы бу төркемнәрнең үзара каршы торуы, кагыйдә буларак, юлларда куркыныч хә тудыруга һәм әлегә төркемнәр арасындагы юл-транспорт һәләкәтләренең шактый өлешенд, үлемгә китерә.

Жәяүлеләр тарафыннан жәрәхәтләнүгә китергән юл хәрәкәте кагыйдәләрен төп бозулар булып машина йөргән жирдә билгеләнмәгән урында юл аша чыгу, көйләү сигналлары таләпләрен бозу, жәяүлеләрнең юлның машина йөрү өлешендә исерек хәлдә булуы тора. Жәяүлеләр кичүе булмаган урыннарда юлларны чыгу – ин зур куркыныч. Жәяүлеләрнең юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозуның объектив сәбәпләре:

- жәяүлеләр кичүләренең житәрлек булмавы;

- төзекләндерелгән тукталыш мөйданчыклары булмау;

- жәмәгать транспорты тукталу урыннарында «Автобус тукталышы урыны» юл билгеләре булмау;

- юл чатлары зонасында «Главная дорога», «Уступите дорогу» юл билгеләре булмау.

Юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү проблемасы халыкның ин киң катламнары, жәмәгатьчелек фикерен исәпкә алмыйча хәл ителә алмый. Социаль-психологик системалар, шул исәптән дини укулар, төрле рухи концепцияләр һәм ижтимагый берләшмәләр нигезендә халыкның киң массаларының үз-үзләрен тотышы формаларын һәм ижтимагый аңын формалаштыру тәжрибәсе кешеләрнең үз-үзләрен тотышы хакында массакуләм үзгәрешләргә исәп тотарга мөмкинлек бирә. Социаль-психологик системалар, шул исәптән дини укулар, төрле рухи концепцияләр һәм ижтимагый берләшмәләр нигезендә халыкның киң массаларының үз-үзләрен тотышы формаларын һәм ижтимагый аңын формалаштыру тәжрибәсе кешеләрнең үз-үзләрен тотышы хакында массакуләм үзгәрешләргә исәп тотарга мөмкинлек бирә.

Халык белән пропаганда-анлату эшләре, балалардан башлап, даими алып барылырга тиеш һәм барыннан да әлек юл хәрәкәтендәге вакыйгаларның тискәре нәтижеләренә бәйле потенциал куркынычны анлауга, юл хәрәкәте иминлеге өлкәсендә нормаларны, кагыйдәләрне һәм стандартларны бозучыларга карата тискәре мөнәсәбәт формалаштыруга юнәлтелгән булырга тиеш. Моннан чыгып, юл хәрәкәтендә кешеләрнен хокукый тәртибен формалаштыру юнәлешләрен билгеләгәндә, халыкның төрле социаль һәм яшь категорияләренә юнәлдерелгән дифференциацияләнгән пропаганда үткөрелергә тиеш.

Авариялелек дәрәжәсен, китерелгән кеше һәм матди югалтуларны бары тик дәүләт һәм ижтимагый оешмалар тарафыннан бөтен халыкның актив ярдәме белән законнар чыгару, икътисадый, техник һәм тәрбия характерындагы чаралар комплексын гамәлгә ашырганда гына киметергә мөмкин.

Юл хэрэгэтэндэ катнашучылар белән эшлүүдә дүүлэг сәясәтен камилләштерү буенча юлларда халыкның үз-үзен тотышы культурасын күтәрүгә юнәлдерелгән проектны тормышка ашыру Яңа Бүләк авыл жирлегендә аварияләлек дәрәжәсен киметергә мөмкинлек бирәчәк, бу юл-транспорт һәлакәтләреннән килгән зыяны каплауга матди чыгымнарны киметәчәк.

2. ПРОГРАММАНЫҢ МАКСАТЛАРЫ ҺӘМ БУРЫЧЛАРЫ

Программаның максаты булып гражданның сәламәтлеген һәм аларның мөлкәтен саклауны тәмин итү, Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Яңа Бүләк авыл жирлеге юллары буенча имин хәрәкәт итү шартларына аларның законлы хокукларын гарантияләү тора. Максатка ирешү шарты булып түбәндәге бурычларны хәл итү тора:

- жирлектә юл хәрәкәте иминлеге дүүләт идарәсенәң нәтижәлеләген арттыру;
- юл хәрәкәтендә катнашучыларның куркыныч тәртибен кисәтү һәм транспорт чараларын йөртүчеләрнең ышанычлыдыгын арттыру;
- юл хәрәкәтен оештыруның нәтижәле схемаларын, методларын һәм чараларын эшләү һәм куллану;
- авыл жирлеге юлларында куркыныч участокларны бетерү һәм булдырмау;
- авария-коткару эшләренәң һәм юл-транспорт һәлакәтләрендә зыян күрүчеләргә ашыгыч медицина ярдәме күрсәтүенәң нәтижәлеләген арттыру.

3. ПРОГРАММАНЫҢ ТӨП ЧАРАЛАРЫ. ПРОГРАММА ЧАРАЛАРЫНЫҢ (БҮЛӘКЛӘРНЕН) СИСТЕМАСЫ

Программаның максатында 5 максатчан проект белән тәкъдим ителгән программа чаралары комплексын тормышка ашыру нәтижәндә ирешү күздә тотыла:

1 проект. Юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү белән идарә итүнең муниципаль системасын камилләштерү

Проектның төп максаты булып Тукай муниципаль районы Яңа Бүләк авыл жирлегендә юл хәрәкәте иминлеге дүүләт идарәсенәң нәтижәлеләген арттыру тора.

Чаралар планында юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү белән идарә итү системасын алга таба камилләштерү каралган. Бу бурын хәзерге вакытта аеруча актуаль. Әлеге проект кысаларында жирлек дәрәжәсендә идарә структураларын камилләштерү, юл хәрәкәте иминлеге белән идарә итүнең дүүләт системасын хокукый һәм мәғлүмати тәмин итү буенча чаралар комплексын (түбәндә китерелгән) тормышка ашыру күздә тотыла.

Юл хәрәкәте иминлеге өлкәсендә юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү һәм оештыруга карата таләпләрне билгеләүче, әлеге таләпләрне тормышка ашыру тәртибен һәм аларны бозган өчен жаваплылыкны билгеләүче норматив базаны камилләштерү буенча эш алып бару планлаштырыла. Автомобиль транспортында пассажирлар йөртү иминлеген арттыруга юнәлдерелгән чаралар комплексы гамәлгә ашырылачак.

Юл-транспорт һәлакәтләренәң авыр нәтижәләрен киметү өчен, проектта авария-коткару эшләренәң оперативлыгын һәм нәтижәлеләген арттыру чараларын гамәлгә ашыру каралган.

Юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү, аварияләренәң булдырмау максатыннан, автотранспорт предприятиеләре тарафыннан өстәмә рәвештә түбәндәге чаралар эшләнде:

1. Начар климат шартларында машина йөртүчеләрнең эшенә ныклы контроль, яшь машина йөртүчеләрнең мөстәкыйль эшләвен, аларның машина йөртү күнекмәләрен тикшерүне тәмин итүне контрольдә тоту оештырылган.

2. Юл хәрәкәте кагыйдәләре һәм машина йөртү күнекмәләре буенча йөртүчеләрнең белемнәрен өстәмә тикшерүләр үткәрелә.

3. Ял көннәрендә, төндә һәм эштән тыш эшләрдә 3 айдаң да ким эш стажы булган йөртүчеләрне эшкә жәлеп итү тыела.

4. Хәрәкәттәгә составка техник хезмәт күрсәтү һәм ремонтлау сыйфатын контрольдә тоту тәмин ителгән.

5. Куркыныч участокларда хәрәкәт режимларын үтәүне контрольдә тоту көчәйтелде.

6. Хэрэгт иминлеген тээмин итү мäsьäläläre буенча машина йөртүчеләр-остазлар бе инструкторив-методик кинәшмәләр, семинарлар үткәрелә.

7. Барлык юл-транспорт һәләкәтләре дә тикшерелә.

Һәр предприятиедә күчмә составны ремонтлау, линиягә чыгарганда һәм предприятиегә кайтканда аның техник торышы, күчмә составны экипировкалау, машина йөртү составына яна медицина таныклары, рейс алды һәм рейстан соң контроль тикшерү, машина йөртүчеләрнен хезмәт һәм ял режимын үтәү өчен жавап бирүче структуралар бар. Кышкы һәм жәйге эш шартларына күчкәндә сезонлы инструкторлар үткәрелә. Машина йөртүчеләр составына юл-транспорт һәләкәтләренен барлык очрақлары һәм сәбәпләре дә хәбәр ителә.

2 проект. Юл хәрәкәтендә катнашучылар белән эшләүдә дәүләт сәясәтен камилләштерү

2022-2024 елларга каралган «Юл хәрәкәте иминлеген арттыру буенча чараларга ижтимагый ярдәм оештыру» проектындагы күп кенә чараларны «Юл хәрәкәтендә катнашучылар белән эшләүдә дәүләт сәясәтен камилләштерү» проектының икенче этабында давам итү күздә тотыла. Максатчан мәгълүмати-пропаганда кампанияләре ярдәмендә юл хәрәкәте иминлеге проблемасы буенча жәмәгатьчелек фикерен формалаштыру, халыкның укытуның нәтижәле методларын керту буенча эш давам итәчәк, шул исәптән балалар һәм яшүсмерләр белән юлларда куркынычсызлык кагыйдәләренә өйрәтү буенча эш көчәйтеләчәк. Машина йөртүчеләрнен һөнәри ышанычлылыгын арттыру буенча чаралар каралган. Аларның төп өлешләре булып машина йөртүчеләрне эзерләү системасын камилләштерү, юл хәрәкәте кагыйдәләрен системалы рәвештә бозучы машина йөртүчеләр белән профилактик эш алып бару, йөртүчеләргә психофизиологик диагностика үткәрү нигезләрен булдыру тора.

Проектның төп максаты – юл хәрәкәтендә катнашучыларның куркыныч тәртибен кискәтү һәм транспорт чараларын йөртүчеләрнен һөнәри ышанычлылыгын арттыру.

Проект кысаларында массакуләм мәгълүмат чараларын файдаланып, юл хәрәкәтендә катнашучыларның куркынычсыз тәртибен формалаштырута, табибка кадәр беренче ярдәм күрсәтү методларына һәм юл хәрәкәтенен хокукый мäsьälälәренә юнәлдерелгән чаралар комплексын, массакуләм мәгълүмат чараларында юл хәрәкәте иминлеген оештыру һәм тээмин итү мäsьälälәре буенча даими мөкаләләр циклын, юл хәрәкәте иминлеге торышын аңлату һәм юл хәрәкәте иминлеген тээмин итү буенча күрелә торган чаралар турында белгечләр чыгышлары күздә тотыла.

Массакуләм мәгълүмат чаралары ярдәмендә жәмәгатьчелек фикерен формалаштыру һәм юл хәрәкәте кагыйдәләрен үтәү буенча махсус пропаганда кампанияләрен оештыру һәм үткәрү күздә тотыла. Бу кампанияләр контроль-күзәтчелек органнары эшчәнлегенә белән яраштырылырга һәм юл хәрәкәтендә катнашучыларның үз-үзләрен тотышын максатчан контрольдә тотуны гамәлгә ашырырга тиеш.

Өлеге чараларны тормышка ашыру халыкның игътибарын юл хәрәкәте иминлеге проблемасына жәлеп итүне, үткәрелә торган чараларга ижтимагый ярдәм күрсәтүне һәм юл хәрәкәтендә катнашучыларга куркынычсызлык стандартларын формалаштыруны тээмин итәргә тиеш.

Проектта юл хәрәкәтендә аеруча якланмаган катнашучыларга, балаларга, яшүсмерләргә, шулай ук пенсионерларга аерым игътибар бирелә. Балаларны һәм яшүсмерләрне транспорт культурасына өйрәтүнен һәм тәрбияләнүнен юлларда һәм урамнарда үз-үзләрен дәрәс тоту күнекмәләрен һәм белемнәрен актив, ижади яктан үзләштерүне тээмин итә торган яна, нәтижәлерәк формаларын һәм усулларын керту каралган: юл хәрәкәте иминлеге буенча иң яхшы рәсем һәм плакат конкурсы үткәрү, автотранспорт профилендәге спорт клубларын, урта белем бирү мәктәпләре каршындагы велошәһәрчәкләр төзү каралган.

Проектта каралган мөһим юнәлешләрнен берсе булып юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозган машина йөртүчеләр белән профилактик эш алып бару тора.

Исерек хәлдә ясалган юл-транспорт һәләкәтләрен кискәтү өчен машина йөртүчеләргә рейс алды тикшерүе үткәрергә кирәк. Көтелгән нәтижә – исерек хәлдә ясалган юл-транспорт һәләкәтләренен кимүе.

Юл-транспорт һәлакәте урынында беренче булып ЮХИДИ бүлеге хезмәткәрләре һәм автотранспорт йөртүчеләре була. Зыян күргәннәргә беренче медицина ярдәме күрсәтү өчен ЮХИДИ бүлеге хезмәткәрләре, шулай ук машина йөртүчеләр беренче ярдәм күрсәтүнең билгеле бер күнекмәләренә ия булырга тиеш. Беренче медицина ярдәме күрсәтү буенча укуларны Тукай районы үзәк хастаханәсә үткәрә, укыту программасы 16 сәгатькә исәпләнгән.

Югарыда әйтелгәннәрне исәпкә алып, проектта балаларны һәм яшүсмерләрне транспорт культурасына өйрәтүнең һәм тәрбиәләүнең юлларда һәм урамнарда үз-үзләрен дәрәжә тоту күнекмәләрен һәм белемнәрен актив, ижади яктан үзләштерүне тәмин итә торган яңа, нәтижелерәк формаларын һәм ысулларын кергү каралган.

3 проект. Юл хәрәкәтен оештыруны һәм шартларын камилләштерү

Өлеге проектның төп максаты булып Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Яңа Бүләк авыл жирлегендә юл хәрәкәте оештыруның тагын да нәтижелерәк схемаларын методларын һәм чараларын эшләү һәм куллану, юл хәрәкәте шартларын камилләштерү юлы белән юл-транспорт һәлакәтләре килеп чыгу куркынычын киметү тора. Куелган максатка ирешү чарасы булып юллардагы куркыныч участюкларны һәм куркыныч хәрәкәт шартларын бетерү һәм кисәтү буенча чаралар комплексын тәрбияләп ашыру тора.

«Татавтодор» ААҖнең Чаллы филиалы 395,1 км территорияль автомобиль юлына хезмәт күрсәтә. Районның гәмәлдәге автомобиль юллары чөлгәре нигездә формалашкан. Әмма күп кенә параметрлар буенча ул автомобиль хәрәкәтенә барлык үсә баручы таләпләренә туры килми, шуңа күрә транспорт чыгымнарын бөтен яклап киметү бурычы белән беррәттән, районда гәмәлдәге автомобиль юллары чөлгәрен камилләштерү эше дә дәвам ителергә тиеш, ул теләсә нинди хужалык элементларын гәмәлгә ашыртканда уңайлыкның һәм рентабельлекнең гарантияләнгән дәрәжәсен тәмин итәчәк.

Анализ мәгълүматлары буенча жирле әһәмияткәге гомуми файдаланудагы автомобил юллары (поселок эчендәге) күчеш тибындагы өслеккә ия. Бу юллар ныклык күрсәткечләре һәм автомобиль транспорты хәрәкәте куркынычсызлыгы буенча төзелеш нормаларының һәм кагыйдәләренә заманча таләпләренә конструктив туры килми.

Шулай итеп, жирлекләрдә күчмә типтагы юллар саны шактый. Барлык торап пунктлар һәм авыл хужалыгы предприятиеләре дә каты өслеккә юллар белән тәмин ителмәгән. Шуңа күрә Программа чаралары юл шартларын гомуми яхшыртуга һәм юл-транспорт һәлакәтләре концентрациясе участюкларын бетерүгә ярдәм итә.

Гәмәлдәге юлларны гомуми яхшырту аларга шундый форма бирүгә һәм юл хәрәкәте кагыйдәләре таләпләренә туры килә торган хәрәкәтне жайга салуны тәмин итүгә юнәлдерелгән.

Юл-транспорт һәлакәтләренә, шул исәптән аеруча авыр нәтижеләрнең сәбәпләре структурасында машина йөртүчеләрнең аруы мөһим факторларның берсе буларак, машина йөртүчеләрнең хезмәт һәм ял режимнарын үтәүгә контрольне камилләштерүне таләп итә. Нәтижелә контрольне гәмәлгә ашыру транспорт чараларын хәрәкәт параметрларын теркәү жайланмалары белән техник жиһазландырганда мөмкин булчак.

4 проект. Юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү өсләсендә контроль-күзәтчелек эшчәнлеген камилләштерү

Юл-транспорт һәлакәтләрен кисәтү буенча нәтижелә чараларның берсе булып контроль күзәтчелек эшчәнлеген активлаштыру тора. Контроль-күзәтчелек эшчәнлегә түбәндәгеләрне ү эченә ала: юл хәрәкәтендә катнашучыларның эшчәнлеген (юл хәрәкәте кагыйдәләре таләпләрен үтәү) контрольдә тоту; тимер юл аркылы чыгу урыннарын һәм юлларны, ясалма корылмаларны карап тотуны һәм линиягә чыгучы транспортның тәзеклеген контрольдә тоту.

Проектның төп максаты булып хокукый, бештыру, мәгълүмати һәм техник тәмин итүне камилләштерү юлы белән, контроль-күзәтчелек эшчәнлегенә нәтижеләлеген арттыру хисабын аварияләрне киметү тора.

Өлеге максатны тәрбияләп ашыру өчен түбәндәге бурычларны хәл итү күздә тотыла:

- юл хэрэгтэ иминлөгө өлкөсөндө ведомствоара компетенциягэ ия контроль-күзэтч органнының нәтижәле хезмәттәшлөгө системасын булдыру.

Юл-транспорт һәләкәтләре концентрациясе участкаларын бетерүгә һәм юл шартлары яхшыртуга юнәлдерелгән Программаның беренче этабы чаралары шулай ук юл-транспорт һәләкәтләре концентрациясе участкаларында һәм башка потенциал куркыныч участкаларда ю эшләрен башкарганда алга таба да үсеш алды, автомобиль юлларында куркынычсыз транспорт развязкасын урнаштыру каралган. Юл-транспорт һәләкәтләрен ачыклауның һәм зыян күрүчеләрг беренче ярдәм күрсәтүнен мағълумати системасын алга таба үстерү, шулай ук госпитальгә кадрг этапта медицина ярдәме күрсәтү системасын үстерү күздә тотыла;

- гамәлдәге законнарға, башка норматив хокукый актларға үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү юл хэрәкәтен оештыру өлкөсөндө кагыйдәләр, стандартлар, техник нормалар һәм башка норматив документлар эшләү, машина йөртүчеләргә транспорт чаралары белән идарә итү хокукы алу һәм укуту; пассажирлар йөрткәндә һәм йөк ташыганда юл хэрәкәте иминлеген тәмин итү, транспорт һәм юл хужалыгы объектларын, продукциясен һәм хезмәтләрен мәжбүри сертификацияләү; ю хэрәкәте иминлеген тәмин итүгә бәйлә эшчәнлекне лицензияләү;

- юл хэрәкәте кагыйдәләрен бозуны теркәү оператив-техник чараларны, машин йөртүчеләрне эзерләү һәм аларның торышын, транспорт чараларын эксплуатацияләү, юллар төз һәм эксплуатацияләүне диагностикалау приборларын һәм чараларын эшләү һәм кертү.

Юлларның һәм юл корымаларының сакланышын тәмин итү өчен куркыныч, зу габаритлы һәм авыр йөкләр ташуны контрольдә тоту буенча нәтижәле чаралар системасын эшләргә һәм юл челтәрен үлчәү контроле пунктлары белән тәмин итәргә кирәк.

Бу өлкәдә тизйөрешле хэрәкәт режимнарына, машина йөртүчеләрнең һәм пассажирларның куркынычсызлык каешларын һәм мотошлемнары куллануга контрольне көчәйтү, исерек яис наркотиктан исергән хәлдә машина йөртүчеләрне ачыклау буенча бурычлар өстенлекле булып тора.

Тулаем алганда, контроль-күзәтчелек органнының юл хэрәкәте буенча эшен камилләштерү түбәндәгеләрне үз өченә ала:

- хэрәкәт куркынычсызлыгы өлкөсөндә контроль һәм күзәтчелек системасын камилләштерү буенча норматив-хокукый һәм оештыру документларын эшләү һәм раслау;

- ЮХИДИ бердәм мағълумати-эшләү системасын кертү;

- автотранспорт чаралары хэрәкәтен мониторинглау һәм анализлау системасын оештыру транспорт хэрәкәте тыгыз участкаларны, концентрация урыннарын ачыклау;

- кышкы чорда юлларны каран тотуны оештыруны, контрольдә тотуны һәм техник тәмин итүне камилләштерү;

- дәүләт техник карау станцияләре контролерларын эзерләү һәм янадан эзерләү программасын эшләү һәм тормышка ашыру;

- социаль мәсьәләләрне хәл итү (ЮХИДИ хезмәткәрләре өчен торак төзү һәм сатып алу ЮХИДИ ветераннарына матди ярдәм күрсәтү һ. б.)

Хезмәткәрләрнең контроль-күзәтчелек эшчәнлегә нәтижәле аларның техник тәмин ителеше дәрәжәсенә бәйлә.

5 проект. Фәнни-тикшеренү һәм тәжрибә-конструкторлык эшләре

Программа чараларын тормышка ашыруның югары нәтижәле ирешү һәм юл-транспорт һәләкәтләрен кисәтү буенча эш сыйфатын арттыру өчен юл хэрәкәте иминлөгө системасының бөтен эшчәнлегә юл хэрәкәтен оештыру турында ин заманча белемнәргә һәм юл-транспорт һәләкәтләрен кисәтү эшен камилләштерү, юл челтәрен формалаштыру, транспорт хэрәкәте иминлөгө һәм башка белем өлкәләре арасында үзара бәйләнешкә нигезләнәргә тиеш.

Юл хэрәкәте иминлөгө буенча фәнни тикшеренүләр гамәли булып тора. Алар юл-транспорт һәләкәтләрен булдырмаула яки аларның санын киметүдә нәтижәле булырга мөмкин, дип санала. Эгәр дә юл-транспорт һәләкәтләре мөһим социаль-иқтисади проблема дип танылмаса, фәнни тикшеренүләрне аклау кыенрак булып иде.

Шунысын да билгеләп үтәргә кирәк, фәнни тикшеренүләрнең беренче максаты юл-транспорт һәлакәтләрен булдырмау түгел, ә бәләм алу. Әмма бу бәләмнәр юл-транспорт һәлакәтләрен булдырмауда әһәмиятле булырга мөмкин. Ничек кенә булмасын, шуны ышанып әйтергә була: фәнни тикшеренүләрнең сыйфаты югарырак булган саен, аның карарлар кабул итүгә йогынтысы зуррак.

Бу өлкәдә фәнни-тикшеренү эшләренең нигезе булып, мәсәлән, түбәндәгеләр тора:

- аеруча авыр нәтижеләргә китергән юл-транспорт һәлакәтләренең сәбәпләрен комплекслы тикшерү:

- юл-транспорт һәлакәтләренең торышы һәм проблемалары мониторингы;

- ижтимагый фикер мониторингы;

- юл-транспорт һәлакәтләре күрсәткечләрен дәүләт исәбенә алу системасын камилләштерү буенча методик рекомендацияләр эшләү;

- юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозучы машина йөртүчеләрне янадан әзерләү буенча укыту-программа документациясен эшләү;

- авто/транспорт чараларын йөртүчеләрне әзерләүче укытучыларның квалификациясен күтәрү буенча уку-укыту планнарын һәм программаларын эшләү;

- автотранспорт чараларын йөртүчеләрне әзерләүнең инновацион технологияләрен эшләү;

- хәзерге вакытта психологик аспектларны исәпкә алышыча, жәмгыять эшчәнлегенә бер генә өлкәсендә дә нәтижеләргә ирешеп булмый.

Юл хәрәкәте өлкәсе дә искәрмә булып тормый, анын унышы күп очракта кешегә, аның осталыгына, күнекмәләренә, психика үзенчәлекләренә һәм халәтенә бәйле. Барлык юл-транспорт һәлакәтләренең 3/4 транспорт чараларын йөртүчеләр гаебе белән, аларның табигый яки хезмәт эшчәнлегә барышында алынган психофизиологик сыйфатларына, агымдагы психик яки физик халәте бозылуга, психик эшчәнлек процессында тоткарлыкларга бәйле хаталары нәтижәсендә килеп чыга.

Транспортта аварияне киметүгә юнәлдерелгән иң нәтижәле чараларның берсе – йөртүче һөнәренә кандидатларны да, аларнын эш үзенчәлекләрен билгеләгәндә (такси, автобуслар, йөк транспорты, куркыныч яки аеруча кыйммәтле йөк ташу, еракка ташу һ.б.) машина йөртүчеләрне дә психофизиологик сайлап алу. Галимнәр тарафыннан машина йөртүче өчен һөнәри яктан мөһим булган сыйфатлар ачыкланган, аларга шәгыйльләнел ирешеп булмый, компенсацияләми һәм аларның булмавы машина йөртүче булу мөмкинлеген шик астына куя. Алдынгы автомобиль илләренең транспорт психологлары бәяләвенчә, психофизиологик сайлап алуны кертү юл-транспорт һәлакәтләре санын 20%ка киметергә мөмкин.

Шунысын да билгеләп үтәргә кирәк, гәмәлдәге кадрлар агентлыклары инде хәзер үк персоналны, шул исәптән машина йөртүчеләрне сайлау буенча хезмәт тәкъдим итә. Шул ук вакытта алар психологик портрет төзү белән генә чикләнәләр, бу машина йөртүчеләр өчен житәрлек түгел, чөнки безне, барынан да элек, анын командада нинди булуы түгел, ә юл-транспорт һәлакәтенә эләгү ешлыгы кызыксындыра.

Эшкә урнашканда психодиагностика кертү шулай ук уңай фактор булып тора, ул машина йөртүчеләрнең жавашлыгын һәм дисциплинасын арттыра, кадрлар агымын киметә, бу юл-транспорт һәлакәтләрендә чагылыш тапмый калмый.

3. ПРОГРАММАНЫ ФИНАНСЛАУ

Программаны финанслауын гомуми күләме 300,0 мең сум тәшкил итә.

Муниципаль бюджетлардан финанслар белән идарә итүче – авыл жирлегә Башлыгы, район Башлыгы.

Әлеге финанслау күләмнәре тиешле финанс елына бюджетларны формалаштырганда төгәлләштерелергә тиеш.

Моннан тыш, мөмкинлек булган саен район бюджеты акчалары, максатчан һәм ирекле иганәләр жәлеп ителәчәк.

4. ПРОГРАММАНЫ ТОРМЫШКА АШЫРУ МЕХАНИЗМНАРЫ

Әлеге Програма «2018-2020 елларда юл хәрәкәте иминлеген арттыру» федераль максатчан программасын алга таба үстерү, Россия Федерациясе Хөкүмәтенен «2013-2020 еллар юл хәрәкәте иминлеген арттыру» федераль максатчан программасы концепциясен раслау турында» 2012 елның 27 октябрэндәге 1995-р номерлы күрсәтмәсен, шулай ук Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «2013 елга «Татарстан Республикасында юл хәрәкәте иминлеген арттыру» республика максатчан программасын раслау турында» 2012 елның 27 октябрэндәге 911 номерлы карарын гамәлгә ашыру булып тора һәм ул Россия Федерация Граждан кодексы, «Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар китерүгә, эшләр башкаруу хезмәтләр күрсәтүгә заказлар урнаштыру турында» 2005 елның 21 июлендәге 94-ФЗ номерлы Федераль закон һәм Россия Федерациясенен һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

5. ТРАНСПОРТ ЧАРАЛАРЫ ХУЖАЛАРЫНЫҢ ГРАЖДАНЛЫК ЖАВАПЛИЛЫГЫН ИМИНИЯТЛӘШТЕРҮ

Зыян күрүчеләр транспорт чараларынан файдаланганда, аларның тормышын сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә китерелгән зыянын каплау хокукларын яклау максатын күрсәтелгән федераль закон белән транспорт чаралары хужаларының гражданлык жаваплылыгы мәжбүри иминиятләштерүенен (алга таба – мәжбүри иминиятләштерү) хокукый, икътисадый һәм оештыру нигезләре билгеләнә.

Мәжбүри иминиятләштерүнең төп принциплары булып тора:

- күрсәтелгән федераль законда билгеләнгән чикләрдә зыян күрүчеләрнең тормышын сәламәтлегенә яисә мөлкәтенә китерелгән зыянын каплау гарантиясе;

- транспорт чаралары хужаларының гражданлык жаваплылыгын иминиятләштерү гомуми һәм мәжбүри булуы;

- Россия Федерациясе территориясендә күрсәтелгән Федераль закон белән билгеләнгән гражданлык жаваплылыгын иминиятләштерү бурычын үтәмәгән транспорт чараларын куллану; транспорт чаралары хужаларының юл хәрәкәте иминлеген арттыруда икътисадый кызыксынуы.

Транспорт чаралары хужалары әлеге Федераль законда билгеләнгән шартларда, тәртип һәм аның нигезендә иминиятләштерү сыйфатында транспорт чараларынан файдаланганда башка затларның тормышына, сәламәтлегенә яки мөлкәтенә зыян килү нәтижәсендә килеп чыгару мөмкин булган гражданлык жаваплылыгын үз хисабына иминиятләштерүгә тиеш.

Мәжбүри иминият килешүе төзелә торган шартлар Россия Федерациясе Хөкүмәт тарафыннан чыгарыла торган мәжбүри иминиятләштерү кагыйдәләрендә булган мәжбүри иминият шартнамәсенен типлаштырылган шартларына туры килергә тиеш.

Транспорт чарасы хужасының Россия Федерациясе территориясендә транспорт чарасыннан файдаланганда зыян күрүчеләрнең тормышына, сәламәтлегенә яисә мөлкәтенә зыян килү аркасында барлыкка килгән юкләмәләр буенча гражданлык жаваплылыгы куркынычы белән бәйле мөлкәт мәнфәгатьләре мәжбүри иминият объекты булып тора.

Транспорт чаралары хужалары тарафыннан мәжбүри иминиятләштерү мәжбүри иминият шартнамәләре төзү юлы белән гамәлгә ашырыла.

Мәжбүри иминият шартнамәләрендә транспорт чаралары хужаларының гражданлык жаваплылыгы иминиятләштерелгән транспорт чаралары күрсәтелә.

Мәжбүри иминият килешүе буенча транспорт чарасы хужасының, шулай ук транспорт чарасын законлы нигездә файдаланучы башка кешинен гражданлык жаваплылыгы иминиятләнә.

Мәжбүри иминият шартнамәсе төзегәндә, иминиятче иминиятләштерүгә иминият полисы һәм дәүләт үрнәгендәге махсус билге тапшыра. Мәжбүри иминиятче гамәлгә ашыруны раслау документ булып иминият полисы тора.

Зыян күрүчеләр таләбе буенча компенсация түләүләре гамәлгә кую документла нигезендә һәм 2002 елның 25 апрелендәге 40-ФЗ номерлы федераль закон нигезендә эшләү иминиятчеләрнең хөнәри берләшмәсе тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Зыян күрүчеләр һәм иминиятченләрнең һөнәри берләшмәсе арасындагы компенсация түләүләре уңаеннан мөнәсәбәтләрдә аналогия буенча мәжбүри иминият шартнамәсе буенча файда алучы белән иминиятләштерүче арасындагы мөнәсәбәтләр өчен Россия Федерациясә законнарында билгеләнгән кагыйдәләр кулланыла. Тиешле нигезләмәләр Федераль законда башкасы каралмаганга һәм мондый мөнәсәбәтләрнең асылынан башкасы килеп чыкмаганга кулланыла. Шуңа ук вакытта күрсәтелгән компенсация түләүләре иминиятче һәм (яки) зыян өчен җаваплы зат тарафыннан китерелгән зыяны өләткә кайлауга тигез суммага кими.

Транспорт чаралары хужаларының иминиятләштерү буенча күрсәтелгән Федераль закон белән билгеләнгән бурычларын үтәүне контрольдә тоту милиция тарафыннан транспорт чараларын теркәү, Дәүләт техник күзәтүен оештырганда һәм юл хәрәкәте кагыйдәләрен үтәүне контрольдә тоту өлкәсендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашырганда, шулай ук юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү-өлкәсендә норматив хокукый актларын теркәгәндә башкарыла. Транспорт чарасын йөртүчеләргә үзгә белән мәжбүри иминият полисы булдырга һәм аны тикшерү өчен Россия Федерациясә законнары нигезендә вәкаләтле милиция хезмәткәрләренә талшырырга тиеш.

Россия Федерациясә территориясендә әлеге Федераль закон белән билгеләнгән гражданлык җаваплылыгын иминиятләү буенча йөкләмәгә үтәмәгән транспорт чараларын файдалану тыела. Күрсәтелгән транспорт чараларына карата дәүләт техник каравы һәм теркәүгә үткәрелми.

6. ПРОГРАММАНЫ ТОРМЫШКА АШЫРУ НӘТИҖӘЛӘГЕН БӘЯЛӘУ ҺӘМ СОЦИАЛЬ-ИСТИСАДИЙ НӘТИҖӘЛӘР

Программаны тормышка ашыру нәтиҗәсендә Татарстан Республикасы Тукай муниципаль районы Яна Бүләк авыл жирлегә юлларында аварияләр һәм юл-транспорт һәлакәтләрендә һәлак булучылар саны кимү, юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү белән идарә итү системасын, юл хәрәкәтендә катнашучылар белән эшләү буенча дәүләт сәясәтен камилләштерү, транспорт чараларының конструктив һәм эксплуатацион куркынычсызлыгын арттыру, Яна Бүләк авыл жирлегендә юл хәрәкәтен оештыруны камилләштерү, юл чөлгәрендә имин хәрәкәт шартларын тәмин итү, юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү өлкәсендә контроль-күзәтчелек эшчәнлеген камилләштерү, юл хәрәкәтендә катнашучылар өчен оператив радиоәлеmtә булдыру һәм госпитальгә кадәрge этапта юл-транспорт һәлакәтләрсендә зыян күрүчеләргә ярдәм күрсәтү сыйфатын күтәрү көтелә.

Күпчелек очракта алынган нәтиҗәләргә нигездә булса дәрәҗә теоретик нигез бирү дә шулай ук авыр. Бигрәк тә оештыру чараларының юл хәрәкәтендә катнашучыларның үз-үзләрен тотышы моделенә йогынтысы аз айранелгән. Һәм мондәгүрнәгә буның жәяүлеләр юллары тора. Бу чара нәтиҗәсендә юл-транспорт һәлакәтләре санындагы нигездә булса үзгәрешне исбатлау авыр. Хәтта жәяүлеләр юлы саны артса да, бу жәяүлеләргә барысы да алардан файдаланачак, ә автомобильчеләр тизлекне алар янында киметгәчәк дип ән сүз түгел. Мондый чаралар буенча, бәлки, юл хәрәкәтендә катнашучыларның үз-үзләрен тотышы модельләренә башка үзгәрешләре буенча булган материалларда бушыклар бар. Шуңа күрә китерелгән аңлатмалар шактый дәрәҗә булдырга мөмкин, әмма алар мөмкин булган, ләкин документлаштырылмаган аңлатмалар турында гипотезлар гына.

Россия Федерациясә Хөкүмәтенәң 1998 елның 4 декабрендәгә 1441 номерлы карары белән расланган Россия Федерациясә автомобиль юлларының озынлыгы, техник торышы буенча юл хәрәкәте иминлегә күрсәткечләрен дәүләт исәбенә алу кагыйдәләре нигезендә юл-транспорт һәлакәтләре торышының бәяләнеләгән түбәндәгә индикаторларын дәүләт исәбенә алу гамәлгә ашырыла:

- хәрәкәт составы туктап тору өчен мәйданчыклар, шуңа исәптән туклану, сәүдә, ашыгыч медицина ярдәмә һәм жир кайламышынан чыгга урваланган автотранспорт тукталышларының башка урыннарында ял итү һәм кичкә вакытлы тукталыш өчен мәйданчыклар саны;

- тротуарлар һәм кыгы өслеккә жәяүлеләр юллары озунлыгы;

- автобус тукталышлары саны;

- бер дәрәҗәдә тоташу һәм киселешү урыннары саны (гади жиһазландырылмаган тоташулар һәм киселешләр, өлешчә каналларга бүленгән тоташулар һәм икенче дәрәҗә юлда

юнәлдерелгән утраулар белән киселешләр, тулысынча каналларга бүленгән киселешләр һәм юлда да юнәлдерелгән утраулар белән тоташулар, божралы киселешләр);

- төзелеш нормалары һәм кагыйдәләре таләпләренә туры китереп урнаштырылган кап өслекле (капиталь, җиңеләйтелгән һәм күчеш) төп юлга чыгу һәм керү урыннары саны;
- барлык типтагы күчмә-тизлек полосалары, шул исәптән чөйсыман, параллель, бүлелтү полосасы белән параллель, параллель булмаган яки кәкрә сызыклы полосалар саны;
- кытыршы өслекле юл катламының озынлыгы (макро- һәм микрокытыршылык тәэмин итүче сайланган гранулометрик состав белән юл катламының беренче өслөгөн эшкәртү);
- ныгытылган юл читләре (сул һәм уң як), шул исәптән асфальтобетон, цемент-бетон, табиғи материаллар белән, үләннәр чәчеп ныгытылган юл читләренен озынлыгы;
- барьер һәм паранет тибындагы коймалар озынлыгы (төзелеш нормалары һәм кагыйдәләргә нигезендә беренче төркем коймалары);
- сигнал баганалары саны;
- ясалма корылмаларда һәм бордюр ташларында 0,1 бойлы брусның югары тәгәрмәч озынлыгы;

- горизонталь (юл өслөгөнә төшәргә торган линияләр, язулар, уклар һәм башка билгеләмәләр) һәм вертикаль (күперләр, юлүткәргечләр, паранетлар, киртәләр, бордюрлар һәм башка юл корылмалары һәм юл элементларына төшәргә торган линияләр һәм билгеләмәләр булу);

- расланган дислокация нигезендә юл билгеләре һәм күрсәткечләр саны;
- стационар яктырту жайланмалары саны;
- төрле дәрәжәләрдә жәяүлеләр кичүе саны;
- тиер юллар һәм хисап бирүче оешма баласында булган автомобиль юллары кисешкән урыннарда төрле дәрәжәдә транспорт развязкалары саны;
- машина йөртүчеләрне өзерләү сыйфаты һәм башка юл хәрәкәтендә катнашучыларның юлларда үз-үзләрен тотышы культурысы;
- отвод полосасында һәм юл буе полосасында сервис объектлары саны (автозаправка станцияләре, мотельләр, кемпинглар, техник хезмәт күрсәтү станцияләре, башка сервис объектлары);
- Россия Федерациясе автомобиль юлларында юл-транспорт һәлакәтләрен исәпкә алу һәм анализлау кагыйдәләре нигезендә ачыкланган юл-транспорт һәлакәтләре концентрациясе участкалары саны;
- юл-транспорт һәлакәтләре концентрациясе участкаларын бетерү өчен юл эшләре башкарылган участкалар саны;
- юридик һәм физик затларныкы булган трамвай һәм троллейбуслар саны;
- юлларның сыйфаты һәм аларның кулланучылар шартларына туры килүе.

Юл-транспорт һәлакәтләренен гомумиләштерелгән индикатив күрсәткечләре сыйфатында кабул ителә:

- 1 кв.м. майданда гомуми файдаланудагы юлларның озынлыгы, километрларда;
- асфальт-бетон өслекле юлларның гомуми файдаланудагы юлларның гомуми озынлыгына нисбәте; %ларда;
- асфальт-бетон өслекле юллар белән гомуми файдаланудагы юллар челтәренә кадәр элементәсе булмаган торақ пунктларның чагыштырма зурлыгы, процентларда,
- авыл хужалыгы предприятиеләренен үзәк утарлары;
- калган торақ пунктлар.

Өлеге программаның тормышка ашыру нәтижәсендә көтелә:

- районда юллардагы аварияләргә киметү-һәм ал есен юл-транспорт һәлакәтләренен индикатив күрсәткечләрен киметү, бу, һичшиксез, юл-транспорт һәлакәтләренен гомуми саны картинасында чагылыш табамак.

- юл-транспорт һәлакәтләре нәтижәсендә жәрәхәт алуучылар һәм һәлак булуучылар саны, нәтижәләренен авырлыгы;

- юл хэрэгэте иминлеген тээмин итү өлкөсөндө дүүлэт идарэсе системасын һәм ю. хэрэгэтендө катнашучылар белән эшлөүдө дүүлэт саясәтен камилләштерү;
- транспорт чараларының конструктив һәм эксплуатацион иминлеген арттыру;
- шәһәрдә юл хэрэгэтен оештыруны камилләштерү;
- юлларда имин хэрэгэт шартларын тээмин итү;
- юл хэрэгэте иминлеген тээмин итү өлкөсөндө контроль-күзәтчелек эшчәнлеген камилләштерү;
- хэрэгэттә катнашучылар өчен оператив радиоөлемтә системасын булдыру һәм юл транспорт һәлакәтләрәндө зыян күрүчеләргә госпитальгә кадәрге этапта ярдәм күрсәтү сыйфатын күтәрү

Башка чыганаclar: банкларның максатчан кредитлары, программаны тормышка ашыруд катнашучыларның взнослары, фондлар һәм ижтимагый оешмалар акчалары, эшмәкәрле структуралары чаралары, иганәче чаралары һ.б.

2022-2024 елларга Яңа Бүләк авыл жирлегенә буенча юл хэрэгэте иминлеген арттыру программасы

№	Объектларның исеме	Егәрлек	Финанслау чыганаclarы			Искәрмә
			Жирле бюджет, мең сумда			
			2022	2023	2024	
1	Поселок эчендәге юлларны төзү, ремонтлау һәм реконструкцияләү:		100,0	-	100,0	ЖБ
1.1	Бай Бүләк авылы	0,05	85,0	-		ЖБ
1.2	Иске Теләнче авылы	0,06			85,0	ЖБ
2.	Жирлекнең торак пунктларында тукталыш павильоннары урнаштыру			85,0	-	ЖБ
2.1	Иске Теләнче авылы			85,0		ЖБ
3	Жирлектәге гомуми белем бирү учреждениеләре каршындагы балалар автомобиль майданчыклары:		-	-	-	
4	«Ясалма тигезсезлек» урнаштыру:		-	-	-	
5.	Юлларның машиналар йөрү өлешендә разметка:		-	-	-	
6.	Авыл жирлегендә юл билгеләре кую		15,0	15,0	15,0	ЖБ
7.	Юл бие сервисы объектлары булган участкаларда юлларны яктырту		-	-	-	
8.	Металл барьер киргәләр урнаштыру		-	-	-	
9.	Торак пунктларда юл хэрэгэтен оештыру проекты		-	-	-	
	Барлығы:		100,0	100,0	100,0	ЖБ